

Nota van Antwoord zienswijzen wijziging winningsplan Oppenhuizen

Versie 29 september 2025

Kenmerk: V-63179

Volgnr.	Zienswijzenr.	Onderdeel	Onderwerp
1			<i>Planmatig beheer</i>
1a	0011, 0015, 0016 Draagvlak Transitie	Zienswijze	De provincie Fryslân en de gemeente Fryske Marren stellen tegen gaswinning te zijn. De zorgen en het wantrouwen onder de inwoners in gaswinningsgebieden zijn groot. Het maatschappelijk draagvlak voor gaswinning in het gebied ontbreekt. Het gebruik van fossiele brandstoffen, en de daarmee samenhangende opgave tot vermindering van uitstoot van broeikasgassen, is een belangrijke opgave voor de samenleving. Zowel de centrale, alsmede de decentrale overheid, moeten hierin een voorbeeldfunctie vervullen. Het past niet bij die ambitie dat er in het grondgebied gas wordt gewonnen. Indieners stellen dat het frame van afhankelijkheid van gas en bijvoorbeeld afwezigheid van vraag naar aardwarmte niks zegt over de regionale behoefte en ook leidt tot het carbon lock-in effect.
		Antwoord	Het ontbreken van maatschappelijk draagvlak is geen weigeringsgrond, conform de Mijnbouwwet. Daarom kunnen bezwaren daarover niet rechtstreeks een rol spelen bij de beoordeling van het winningsplan. Ten behoeve van de klimaatambities zet ik in op besparing en de ontwikkeling van duurzame energie. Gas zal echter, als transitiebrandstof, de komende jaren noodzakelijk blijven. Door de inzet op de transitie is er geen sprake van een carbon lock-in effect. De gaswinning is van nationaal belang. Daarom wordt de behoefte landelijk gezien en niet regionaal.

1b	0010 doelmatigheid	Zienswijze	Het wetterskip Fryslân stelt dat de minister alleen lijkt in te gaan op het planmatig beheer en gebruik van delfstoffen en ten slotte slechts nog noemt dat geen andere gebruiksvormen van de ondergrond zoals geothermie ter plekke zijn voorzien. Het wetterskip Fryslân stelt dat een onderdeel van het Mijnraadadvies lijkt te missen in het ontwerpbesluit. In het advies van 28 Oktober 2024 schrijft de Mijnraad namelijk dat doelmatige winning te smal wordt uitgelegd: De Mijnraad is zich ervan bewust dat het begrip doelmatige winning in de Mbw geen ruimte zou bieden voor weigering van de vergunning, indien dat begrip alleen in nauwe zin zou worden opgevat. Naar het oordeel van de Mijnraad is zo'n beperkte interpretatie echter onjuist, en omvat het begrip doelmatige winning de bredere maatschappelijke aspecten van delfstoffenwinning. Naar het oordeel van de Mijnraad dient de voorwaarde om bij te dragen aan de gebiedsontwikkeling daarom bindend te zijn, ook al zal volgens de Mijnraad de vergunningverlener en niet de aanvrager hieraan moeten voldoen. Deze juridische observatie past waarschijnlijk onder de tweede wettelijke grond. Het wetterskip stelt dat dit punt van de Mijnraad moet worden gewogen en meegenomen in het besluit.
		Antwoord	Het begrip doelmatige winning (anders dan in het licht van planmatig beheer of gebruik van delfstoffen) is geen afzonderlijk onderdeel van de gronden waarop ik instemming met het opgestelde winningsplan geheel of gedeeltelijk kan weigeren op grond van artikel 36 Mbw. Ook geeft artikel 36 Mbw niet de mogelijkheid om te toetsen op maatschappelijke aspecten.
1c	0001, 0006, 0007, 0008 Alternatieve energiebronnen en LNG	zienswijze	Indiener stelt dat de overheid zich meer zou moeten richten op investeringen in duurzame energie zoals zonne-energie, windenergie, biomassa enz. Voor aardgas [en LNG] kan Nederland de komende jaren inkopen elders, met langlopende contracten, zoals bij Algerije 101,5 miljard m³, Saoedi-Arabië 114,1 miljard m³, Noorwegen 116 miljard m³, Australië 151,7 miljard m³, Qatar 181 miljard m³, USA enz. [bron www.duchmultimedia.nl]. Het aandeel hernieuwbare energie was in 2024 19,8 procent van het totale energieverbruik in Nederland. Ten opzichte van vijf jaar geleden is dat meer dan verdubbeld (bron Duurzaam ondernemen.nl 6-6-2025 CBS). Door de snelle stijging is extra gaswinning niet nodig

		Antwoord	Het kabinet zet in op het gebruik van alternatieve energiebronnen, zoals windenergie. Op dit moment is het echter nog niet mogelijk om daarmee aan de Nederlandse energievraag te kunnen voldoen. Ook de komende jaren is dat niet het geval. Stoppen met gaswinning uit kleine velden vergroot bovendien de Nederlandse afhankelijkheid van de import van gas van buiten Europa. Ook is de CO ₂ -uitstoot van de winning en transport van gas dat wordt gewonnen uit Nederlandse kleine velden enkele malen lager dan de uitstoot van geïmporteerd aardgas. Om deze redenen zet het kabinet in op binnenlandse gasproductie uit de kleine gasvelden.
1d	0009 Botsende belangen	Zienswijze	Het budgettaire belang van de Staat bij de gaswinning is leidend. Naar het oordeel van de indieners past dat niet bij een overheid die als belangrijke doelstelling heeft om in Nederland zo snel mogelijk van het gas te gaan.
		Antwoord	Bij de beoordeling van een winningsplan, wordt niet getoetst op het budgettaire belang van de Staat. Een vergunning wordt alleen verleend als dit veilig en verantwoord kan.
1e	0015	Zienswijze	Gezien de geschetste onzekerheden in het winningsplan zijn indieners van mening dat het winningsplan onvoldoende waarborgen geeft wanneer voor de gaswinning andere technieken worden toegepast zoals compressie of gebruik van HCL, of wanneer er meer mee-geproduceerde hoeveelheden ontstaan zoals condenswater, formatiewater of aardgascondensaat. In het winningsplan staat bijvoorbeeld: "Indien mogelijk worden deze perforaties afgesloten zodat de formatiewaterproductie weer afneemt." Het komt op indieners over als een trial-and-error-methode. En daar leent het veenweidegebied zich niet voor.
		Antwoord	Op grond van de Mijnbouwwet moet een operator gas winnen overeenkomstig het winningsplan. Als de wijze van winning verandert door bijvoorbeeld compressie toe te passen, is instemming nodig met die wijziging. Tegen het einde van de gaswinning kan het percentage water in de gasstroom omhoog gaan. De operator wil die waterstroom zo klein mogelijk houden en dat kan door diepe perforaties dicht te maken. Het gas stroomt dan iets hoger de buis van de put in. Dit kan niet altijd.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Oppenhuizen inhoudelijk te wijzigen.

2			<i>Bodemdaling</i>
2a	0011, 0012, 0015, 0016 Vernatting, monitoring.	Zienswijze	De provincie Fryslân en de gemeente Fryske Marren stellen dat de geplande gaswinning bodemdaling veroorzaakt. Een andere indiener stelt dat het veengebied tot 2100 waarschijnlijk 60 cm zal dalen. De daling door gaswinning is een extra negatief effect. Het natter worden van de gronden, de daling van waterkeringen en de benodigde aanpassing van waterstaatswerken veroorzaken schade. Naast deze gebruikelijke schade speelt voor woningen de verminderde draagkracht van de bodem. Dit veroorzaakt een verhoogde kans op natte kelders en optrekkend vocht. Voor de woningen die buiten de regionale kering liggen neemt de kans op wateroverlast door hoge boezemwaterstanden bij elke cm daling verder toe. Ook kan de bodemdaling negatieve gevolgen hebben voor het verhang van de riolering. De decentrale overheden stellen dat het onderzoek naar de toekomstige waterhuishouding nog loopt en bodemdaling zal daarbij zeker niet helpen. Door klimaatverandering, maaiveld daling en zeespiegelstijging nemen de verzilting en de verdroging toe. Volgens het Wetterskip Fryslân is het van groot belang dat de peilen niet verder worden verlaagd en daar waar mogelijk worden verhoogd. Volgens het Wetterskip Fryslân beperkt de bodemdaling en zo ook de mogelijkheden om de peilen te verhogen om verdroging en verzilting te vertragen. Indieners stellen dat de minister hier te makkelijk overheen gestapt. Het Wetterskip, de provincie en betrokken gemeenten stellen heel nadrukkelijk dat elke extra centimeter bodemdaling ontoelaatbaar is voor het uit kunnen voeren van waterbeheer, en onherstelbare waterbergings effecten, verdroging, verzilting, en effecten voor natuur en milieu. Van belang daarbij is dat de gaswinning plaats moet vinden in veenweidegebied. waarvoor goed waterbeheer nodig is om bodemdaling te voorkomen. Het voorstel in de aanvraag is om de bodemdaling en de daarmee samenhangende vernattingsproblemen te monitoren. Wanneer er problemen worden geconstateerd moet nader worden bepaald welke maatregel het meest doeltreffend is. De decentrale overheden stellen dat in de Awb in artikel 3:4, tweede lid staat, dat de nadelige gevolgen van een besluit voor een of meer belanghebbenden niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen. Een andere indiener geeft aan dat indien de schade aan de natuur niet voorkomen kan worden, de instemming geweigerd moet worden. De decentrale overheden stellen dat er daarnaast ook vanuit de minister op dit moment onderzoeken lopen naar de langetermijneffecten van de winning van gas. Op dit moment is er nog te weinig bekend over de langetermijneffecten van deze winning.

		Antwoord	In de beoordeling hou ik er rekening mee of het gebied geschikt is voor de voorgenomen gaswinning. Hierbij hou ik rekening met de veiligheid voor omwonenden en het voorkomen van schade aan bouwwerken en infrastructuur of de functionaliteit daarvan. Binnen deze beoordeling betrek ik ook de grenzen van het water- en bodemsysteem in het gebied. Dit betekent echter niet dat er sprake is van een algeheel verbod op het instemmen met winningsplannen die zouden kunnen leiden tot schade door bodemdaling. Schade kan ook gecompenseerd worden. Mogelijke nadelige gevolgen van de bodemdaling mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot het met het besluit te dienen doel en dat is ook niet het geval. Mocht ik op basis van gewijzigde omstandigheden, al dan niet als gevolg van gewijzigde inzichten van de langetermijneffecten, tot een andere conclusie komen dan kan ik op basis van artikel 36 lid 3 van de Mbw mijn instemming intrekken of wijzigen. Ik benadruk dat het aan het Wetterskip is om te beoordelen of een beheersmaatregel geschikt is.
2b	0014 Autonome bodemdaling	Zienswijze	De gemeente Súdwest-Fryslân stelt dat de bodemdaling van de gaswinning zal overlappen en cumulatieve bodemdaling oplevert. In het besluit worden de cumulatieve effecten van deze cumulatieve bodemdaling onvoldoende in kaart gebracht en beoordeeld. TNO-AGE stelt dat in het winningsgebied de verwachte autonome bodemdaling door inklinking en oxidatie van een grotere omvang is, met een verwachte bodemdaling van lokaal tot tientallen centimeters in 25 jaar. Toekomstige aanpassingen in het land- en waterbeheer in het winningsgebied als gevolg van de cumulatieve bodemdaling effecten zijn daarom niet uit te sluiten. Een evaluatie van deze mogelijke effecten maakt echter geen onderdeel uit van het advies van TNO-AGE. Ten aanzien van de mogelijke effecten en de maatregelen hiervoor, legt de minister deze in het besluit door aan Vermilion en wordt Vermilion niet concreet over de te treffen maatregelen.

		Antwoord	Naast de bodemdaling ten gevolge van gaswinning zijn er ook andere oorzaken die leiden tot bodemdaling, samengevat onder de term autonome bodemdaling. Veenoxidatie en inklinking zijn de twee meest voorkomende oorzaken van autonome bodemdaling. De mate van autonome daling kan worden bepaald aan de hand van metingen en modelvoorspellingen. Voorspellingen van autonome bodemdaling gaan uit van bepaalde grondwaterscenario's. Ik ga uit van voorspellingen op basis van de Klimaateffectatlas, Deze is gebaseerd op berekeningen van onder meer Deltares in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Deze voorspelling geeft een eerste orde schatting van de autonome daling wanneer het grondwaterpeil meebeweegt met de bodemdaling in de periode tot en met 2050. Rond de gasvelden Oppenhuizen zijn er gebieden waar waarden tot enkele tientallen centimeters autonome bodemdaling over een periode van 50 jaar voorkomen. In het besluit op het winningsplan kan enkel de gaswinning en de effecten daarvan beoordeeld worden. Ik constateer hierbij dat de toekomstige bodemdaling door de gaswinning uit Oppenhuizen klein is in vergelijking met de autonome bodemdaling in dit gebied.
2c	0002, 0015 Vaststelling bodemdaling	Zienswijze	Indiener stelt dat er sprake is van 3% bodemdaling per jaar. Indiener stelt voor dat er een groep wordt samengesteld, bestaande uit 1 bewoner, 1 gemeenteambtenaar en 1 persoon van de operator, die samen twee keer per jaar de bodemdaling bekendmaken. Dit geeft een gerust gevoel bij de inwoners en de andere overheden. Een andere indiener stelt dat hij betwijfelt of het bodemdalingsverhaal in het winningsplan volledig is. Immers er komen in totaal vier putten en bij elke kan er een dalingskom ontstaan (winningplan: doorsnee 5 km). Nergens wordt beschreven of en hoe zij elkaar zullen overlappen en of daarmee 'cumulatief' meer bodemdaling zal ontstaan.

		Antwoord	In het ingediende winningsplan wordt modelmatig berekend hoeveel bodemdaling tot stand komt. De putten hebben geen invloed op de bodemdalingssom. Vooral de vorm en dikte van het gasveld is daarvoor belangrijk. Overigens wordt altijd de cumulatieve bodemdaling berekend. Die berekening wordt door onafhankelijke deskundigen van TNO gecontroleerd en nagerekend. Tijdens de winning wordt vervolgens de bodemdaling gemeten volgens een door SodM goedgekeurd meetplan. Bij een geringe bodemdaling, zoals bij deze gaswinning, is jaarlijks of vaker meten niet zinvol omdat de bodemdaling bij geringe gaswinning niet snel genoeg gaat om een significante bodemdaling te geven binnen een jaar. Daarom worden in dit gebied bodemdalingsmetingen elke 5 jaar uitgevoerd. De meetplannen, waarin ook de frequentie van de metingen staat, worden wel jaarlijks beoordeeld door SodM. SodM ziet toe op de meetplannen en metingen en beoordeelt ook of de resultaten kloppen met de berekeningen in het winningsplan. Als er afwijkingen worden geconstateerd kan SodM handhaven. Het meetplan Oppenhuizen is te raadplegen via www.nlog.nl/nlog-mapviewer/field/OPH?lang=nl .
2d	0006 Verzakkingen	Zienswijze	Wanneer gas wordt weggehaald, zal er vroeg of laat ook een verzakking zijn. Ook bij relatief kleine gasvelden.
		Antwoord	In de beoordeling van het winningsplan is vastgesteld dat de nog te verwachten toekomstige bodemdaling als gevolg van de gaswinning minder dan 5 cm zal bedragen. Het merendeel van deze bodemdaling wordt veroorzaakt door de na-ijlende compactie van de gasproductie die al heeft plaatsgevonden. Het voortzetten van de gaswinning draagt slechts minimaal bij aan de totale bodemdaling in het gebied. Verder is in het winningsplan het seismisch risico berekend en dit is door TNO gecontroleerd.
2e	0005 Verbouwing	Zienswijze	Indieners zijn bezig met verbouwplannen om het huis levensloopbestendig te maken. Kunnen indieners hier mee doorgaan, als de grond gaat zakken.
		Antwoord	Bodemdaling door de gaswinning vindt altijd zeer gelijkmatig plaats. Dat vormt dus geen beletsel voor het verbouwen van een huis. De verandering van de ondiepe bovengrond door inklinking kan wel ongelijkmatig zijn. Daarover kan ik echter geen advies geven. Dit is onafhankelijk van de bodemdaling door gaswinning.

2f	0005 Monitoring	Zienswijze	Indiener stelt dat de bewoners niet juist zijn geïnformeerd over de monitoring van de bodembeweging. Informatie hierover geeft rust. De communicatie hierover met de omgeving moet beter.
		Antwoord	Vermilion heeft in het winningsplan een paragraaf opgenomen over het monitoren van de bodemdaling (6.1.4). Het monitoren van bodemdaling gebeurt door het meten van de bodemdaling. Hoe dat gebeurt staat in het meetplan Oppenhuizen dat door SodM is goedgekeurd ¹ . SodM ziet ook toe op de metingen en de resultaten daarvan.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Oppenhuizen inhoudelijk te wijzigen.
3			<i>Bodemtrilling</i>
3a	0012, 0014, 0015 Waarborgen bij seismische activiteit	Zienswijze	De gemeente Súdwest-Fryslân stelt dat de gasvelden vallen in de laagste seismische risicocategorie en dat het bestaande seismisch meetnetwerk van het KNMI voldoende wordt geacht voor de monitoring van seismische activiteit in het gebied van het winningsplan Oppenhuizen. Indiener stelt dat de minister het voldoende vindt wanneer wordt volstaan met de standaard KNMI meetnetten en rapportage eens in de vijf jaar, zulks terwijl de pieken in de gaswinning al zullen vallen in de periode 2025-2029. Een andere indiener vindt dat niet duidelijk is waar de gepresenteerde seismografische meting is verricht. In het besluit worden verder geen waarborgen gegeven voor een situatie waarin er wel sprake is van een verhoogde seismische activiteit. Dat is vreemd, omdat bij het recente commissiedebat van 3 april 2025 is gebleken dat het bij het gasveld Warffum mogelijk is om de gaswinning stil te leggen na een beving van 2,5 op de schaal van Richter en dat het mogelijk is om bij een beving van 3,0 het gasveld te sluiten. De gemeente stelt dat deze randvoorwaarden ook bij de onderhavige winning in Oppenhuizen kunnen worden gesteld.

¹ https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/09/B02_16034788%20Meetplan%20Oppenhuizen.pdf

		Antwoord	Ik constateer op grond van de adviezen van SodM en TNO, dat het gasveld uit dit winningsplan tot de laagste risicocategorie (risicocategorie I) behoren. Het seismisch monitoringsnetwerk van het KNMI signaleert trillingen vanaf een magnitude van 1.5. Gelet hierop acht ik het huidige seismisch monitoringsnetwerk voldoende en is uitbreiding daarvan niet nodig. Op de site van het KNMI kan worden nagegaan waar de geofoons en versnellingsmeters zijn geplaatst (bij Jutrijp, Sneek en Offingawier en Boornzwaag). Het meten van seismische activiteit gebeurt voortdurend. Via de website van het KNMI kunnen meetwerken in de omgeving worden ingezien. Bodemdaling wordt eens in de 5 jaar gemeten omdat bodemdaling heel langzaam gaat en daarom frequenter meten niet nuttig is. Het gasveld Warffum is niet te vergelijken met het gasveld Oppenhuizen. Het gasveld Warffum is gelegen nabij het Groningenveld en in dit gebied hebben mensen schade ervaren als gevolg van de bevingen door de gaswinning uit het Groningenveld. Daarnaast heeft de gaswinning in Warffum in het verleden een beving veroorzaakt. Beide omstandigheden komen in Oppenhuizen niet voor.
3b	0006 Veiligheid	Zienswijze	Het besluit brengt de bewoners in gevaar, en waarborgt niet de veiligheid in de regio. De risico's voor de bewoners zijn onvoldoende afgewogen.
		Antwoord	Bij gaswinning uit kleine velden wordt het veiligheidsbelang beoordeeld in het kader van de effecten van bodembeweging. Daarbij gaat het om bodemdaling en bodemtrilling en de gevolgen daarvan. Beide aspecten zijn voor Oppenhuizen beoordeeld en daaruit blijkt dat de veiligheid van de omwonenden niet in het geding is. Ook SodM geeft in haar advies aan dat de winning veilig kan plaatsvinden.
3c	0012, 0015 Aardbevingen veenweide	Zienswijze	Indiener vindt het veengebied ongeschikt om gas te winnen. Voor veenweidegebieden geldt dat een goed waterbeheer nodig is om bodemdaling te voorkomen. De dorpsbewoners van Goingarijp vrezen dan ook funderings- en bevingsschade aan de gebouwen, en daarmee voor hun veiligheid door de gaswinning. De creatie van een epicentrum van aardbevingen onder de woningen van Oppenhuizen-Uitwellingerga vindt indiener een beangstigend vooruitzicht. Er wordt gesproken over kleine gasvelden maar samengevoegd tot drie gas winningslocaties waar een dubbele hoeveelheid gas uit wordt gewonnen, is van een andere orde.

		Antwoord	Bij het winningsplan is een seismisch risicoanalyse gevoegd die is gecontroleerd door TNO en SodM. De slapheid van de bovengrond is in die analyse meegewogen. Uit die analyse volgt dat alle velden geclassificeerd zijn in de laagste risicocategorie. De veiligheid van omwonenden is niet het geding.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Oppenhuizen inhoudelijk te wijzigen.
4			<i>Schade door bodembeweging</i>
4a	0010 Onzekerheid overheden	Zienswijze	Het wetterskip Fryslân stelt dat het winningsplan zorgt voor onzekerheid bij overheden. Als de minister instemt met het winningsplan accepteert de minister deze onzekerheid. De minister accepteert dan dat niet Vermilion, maar de overheden overlast, schade of andere nadelige effecten van bodemdaling door gaswinning monitoren, afstemmen met burgers en stakeholders en vervolgens maatregelen treffen.
		Antwoord	Vermilion moet de effecten (bodemdaling en bodemtrilling) van de gaswinning monitoren. Het is onwaarschijnlijk dat de bodemdaling leidt tot directe schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied. Het is aan de decentrale overheden om indien de bodemdaling leidt tot beperking in de uitvoering van hun taken, inzichtelijk te hebben welke maatregelen kunnen en moeten worden genomen. Indien deze maatregelen het gevolg zijn van de gaswinning door Vermilion, is Vermilion op basis van het Burgerlijk wetboek verplicht de kosten voor deze maatregelen te vergoeden voor zover zij veroorzaakt zijn door de gaswinning, dit gebeurt binnen de afspraken met het CBAF.
4b	0011, 0016 Waterbeheer	Zienswijze	De provincie Fryslân en de gemeente Fryske Marren stellen dat de toekomstige bodemdaling door de gaswinning uit Oppenhuizen het waterbeheer complexer maakt. Het is in strijd met de Awb om een besluit te nemen waarvan de schade die door de winning wordt veroorzaakt vooraf niet bekend is.

		Antwoord	Vermilion heeft RoyalHaskoningDHV de nadelige gevolgen laten onderzoeken en die concludeert dat er effecten kunnen zijn op landbouw, bebouwing, waterveiligheid, waterberging en natuur. RoyalHaskoningDHV stelt onder meer dat de drooglegging zal afnemen door bodemdaling en dat het waterpeil de agrarische gebruiksfunctie wellicht niet meer kan bedienen. In veengebied is een afname van drooglegging positief, maar dit beperkt wel de handelingsruimte van waterbeheerders om het waterpeil ten opzichte van NAP te verhogen en dit beperkt dan weer de ruimte voor maatregelen. RoyalHaskoningDHV stelt dat het waterbergend vermogen van het gebied bij een gelijkblijvend peil met totaal circa 138.200 m³ kan afnemen. Compensatie van verlies aan berging kan worden gedaan door het aanwijzen van overloopgebieden of door het creëren van nieuw bergingsoppervlak door bijvoorbeeld aanleg van natuurvriendelijke oevers. Nieuw bergingsoppervlak creëren is een ingrijpende maatregel, waarbij land moet worden aangekocht en veel grondverzet nodig is. Vermilion moet in afstemming met het wetterskip gedurende de winning monitoren of er door bodemdaling knelpunten ontstaan door verminderde bergingscapaciteit, waaronder vernattingsproblemen of het niet meer voldoen aan de inundatie-normen zoals beschreven in het Nationaal Bestuursakkoord Water. In dit geval dient nader bepaald te worden of dit lokaal geaccepteerd kan worden of dat extra capaciteit aangebracht moet worden. Bij het lokaal accepteren van vernatting dient wel rekening te worden gehouden met nadeelcompensatie. Indien de extra bergingscapaciteit het directe gevolg is van de gaswinning zoals beschreven in dit winningsplan, is Vermilion verantwoordelijk voor vergoeden van de schade als gevolg daarvan op grond van artikel 177 van Burgerlijk Wetboek Boek 6.
4c	0011, 0015, 0016 CBAF	Zienswijze	Het provincie Fryslân en de gemeente Fryske Marren stellen dat er voor de afhandeling van schade vooral gekeken wordt naar de CBAF. Niet alle partijen zijn al aangesloten bij de CBAF. Indiener stelt dat burgers gewezen wordt op de commissie Mijnbouwschade. Of Vermilion nadere afspraken maakt met de aangesloten partijen van het CBAF weten de inwoners niet (echter de meerkosten van het Wetterskip zullen wel ten laste van de inwoners worden gebracht). Indieners moeten het doen met een (bindend) advies van de commissie Mijnbouwschade. Daarbij kunnen indieners enkel afgaan op de ervaring in Groningen, die hen niet hoopvol stemmen.

		Antwoord	Als omwonenden een effect of schade ondervinden, dan kan dat gemeld worden bij de Commissie Mijnbouwschade. De commissie doet onderzoek en geeft onafhankelijk en deskundig advies, bijvoorbeeld over hoe groot de schade is en of dit komt door mijnbouw. Het mijnbouwbedrijf volgt het advies en vergoedt de schade. In de praktijk wordt de bewijslast van de burger overgenomen. De commissie bestaat uit vier leden die veel kennis over het onderwerp hebben en onafhankelijk zijn. Bij het maken van een advies krijgt de commissie hulp van deskundigen. Partijen zoals de provincie en het wetterskip zijn aangesloten bij de CBAF. Het klopt dat niet alle gemeenten in Friesland hierbij zijn aangesloten, zo ook de gemeenten Súdwest-Fryslân en Fryske Marren niet. Het is aan de gemeenten om zich aan te sluiten bij de CBAF of zelfstandig met Vermilion afspraken te maken over afhandeling van schade door bodemdaling. De schade die het wetterskip bijvoorbeeld leidt door het moeten aanpassen van een waterstaatkundig werk, wordt na het advies van de CBAF door Vermilion vergoed.
4d	0011, 0016 Extra bodemdaling	Zienswijze	De provincie Fryslân en de gemeente Fryske Marren stellen dat het gebied bij Oppenhuizen al een lange geschiedenis kent met problemen door verzakkingen. Zo is er bij de aanleg van het aquaduct in de A7 veel grondwater onttrokken, waardoor schade is ontstaan. Door de ligging in veenweidegebied is er ook sprake van bodemdaling en daar komt de bodemdaling door gaswinning dan nog bovenop. Deze bodemdaling heeft een grote negatieve impact op het welbevinden, de leefomgeving en -voorzieningen van de bewoners van dit gebied. Het is niet meer verantwoord om in dit gebied extra bodemdaling te veroorzaken.
		Antwoord	Ik ben bekend met de autonome bodemdaling in dit gebied. De gevolgen van de maximale totale bodemdaling door de gaswinning, van minder dan 5 cm in het diepste punt van de bodemdalingsschot, zijn, in relatie tot de autonomen bodemdaling, echter beperkt. De Mijnbouwwet biedt geen grondslag om de impact op het welbevinden mee te wegen in de beoordeling van het winningsplan.

4 ^e	0010 Artikel 36 Mbw	Zienswijze	Het wetterskip Fryslân stelt dat de minister de eerste grond in lid 1 van artikel 36 van de Mbw splitst in twee punten en twee losse belangen: a) veiligheid voor omwonenden, en b) het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan. De Mbw draagt beide echter aan als redenen op basis waarvan de minister kan oordelen dat het gebied niet geschikt is voor de gevraagde winning. Als dit wordt gesplitst en los beoordeeld zonder te concluderen of het gebied ongeschikt zou zijn, toetst de minister een winningsplan niet aan de volledige wettelijke grond. De wet vraagt de geschiktheid van het gebied te beoordelen.
		Antwoord	Ik heb het winningsplan beoordeeld of ik het in het winningsplan aangeduide gebied geschikt acht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan. Dat betekent dat ik beoordeel of een van deze aspecten zich voordoet. Mijn conclusie is dat de veiligheid voor omwonenden niet in het geding is en de kans op schade aan gebouwen of infrastructuur klein is. Zodoende is er geen reden om instemming met het winningsplan te weigeren.
4f	0010 Maatregelen ter voorkoming schade onvoldoende	Zienswijze	Het Wetterskip Fryslân stelt dat de uitwerking van artikel 24, eerste lid, onder r en s van het Mbb in het winningsplan niet volstaat. Vermilion stelt over de gevolgen van de verwachte bodemdaling en de maatregelen om deze te voorkomen of beperken, dat er vanwege de beperkte bodemdaling, geen nadelige gevolgen worden voorzien, en er niet wordt voorzien in maatregelen om bodemdaling te voorkomen of te beperken, anders dan het periodiek monitoren van de bodemdaling volgens het meetplan. Vermilion houdt het waterschap op de hoogte van de bodemdaling door gaswinning. Het waterschap neemt, indien nodig, maatregelen. De kosten van deze maatregelen worden binnen de afspraken met de CBAF door Vermilion vergoed en ook de kosten die gemeenten maken voor eventuele maatregelen.

		Antwoord	Vermilion heeft een beschrijving gegeven van de maatregelen die worden genomen om bodembeweging en schade als gevolg daarvan te voorkomen of te beperken. Dat de maatregelen om bodembeweging te voorkomen of te beperken beperkt zijn vanwege de beperkte bodemdaling die verwacht wordt, maakt niet dat het winningsplan niet volstaat. Ten aanzien van mogelijke schade als gevolg van de maximaal te verwachten bodemdaling van 5 cm door gasproductie acht ik het op basis van het advies van TNO-AGE onwaarschijnlijk dat de bodemdaling leidt tot directe maatregelen om schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied te voorkomen. Wel merk ik op dat in het winningsgebied de verwachte autonome bodemdaling door inklinking van klei en/of veen oxidatie van een grotere omvang is, wat tot maatregelen kan leiden.
4g	0010, 0015 Verantwoordelijkheid maatregelen	Zienswijze	Het Wetterskip Fryslân stelt dat er nadelige gevolgen zijn en dat Vermilion maatregelen moet beschrijven om deze te voorkomen of te beperken. Vermilion stelt over de effecten op natuur en milieu en landbouw dat aanpassingen aan het waterpeil wellicht nodig zijn om vernatting te voorkomen. Vermilion legt de verantwoordelijkheid neer bij het wetterskip terwijl Vermilion in het winningsplan de maatregelen ter voorkoming en beperking van schade moet beschrijven, volgens het Mbb. Indieners vinden dat het voorkomen van schade voorop moet staan en dat indien schade niet voorkomen kan worden, de instemming moet worden geweigerd. RoyalHaskoningDHV stelt in een bijlage bij het winningsplan dat er effecten zijn op landbouw, bebouwing, waterveiligheid, waterberging en natuur. Het Wetterskip stelt dat er nadelige gevolgen voor keringen zijn die RoyalHaskoningDHV niet benoemt. Het peil op de Friese boezem kan namelijk niet worden verlaagd. Door bodemdaling wordt het stijghoogteverschil tussen de boezem en de wateren en gronden in de polders groter. Dat vraagt hogere en bredere keringen langs de boezem. Ook zijgt er meer water weg uit de boezem naar de polder en dat vraagt meer uitmaling van water op de boezem.
		Antwoord	Ik beoordeel of het in het winningsplan aangeduide gebied geschikt is voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan. Dit betekent dat ik alleen voorschriften kan opnemen of instemming kan onthouden als de veiligheid van omwonenden in het geding is of als de kans op schade aan gebouwen of infrastructuur groot is. Dit betekent dat niet elke vorm van vernatting ook een reden is om instemming te weigeren. Schade die veroorzaakt wordt door de gaswinning, wordt door Vermilion vergoed. Niet elke vorm van schade leidt automatisch tot een weigering van de instemming.

4h	0011, 0016 Wetterskip gaat voor	Zienswijze	De provincie Fryslân en de gemeente Fryske Marren stellen dat Vermilion de nadelige gevolgen niet serieus neemt en in het verwoorden van maatregelen breder moet kijken naar het effect op andere opgaven in het gebied. Als de minister instemt met dit gewijzigde winningsplan, dan stemt de minister ermee in dat Vermilion de smalle ruimte gebruikt die het waterschap voor het waterbeheer wil en moet houden. RoyalHaskoningDHV wees bijvoorbeeld erop dat het waterschap zo minder ruimte heeft voor peilverhoging in veengebied. Het waterschap stelt dat een operator als Vermilion niet meer recht heeft om deze ruimte te gebruiken dan het waterschap zelf.
		Antwoord	Ik neem nadelige gevolgen serieus. Ik beoordeel de nadelige gevolgen in het kader van de veiligheid van omwonenden de kans en aard van de op schade aan gebouwen of infrastructuur. Dit betekent dat niet elk nadelig effect ook een reden is om instemming te weigeren. Dat kan alleen als het gebied ongeschikt is om reden van het belang van veiligheid van omwonenden of het voorkomen van schade aan bouwwerken of infrastructuur. Hiervan is bij de gaswinning in Oppenhuizen geen sprake.
4i	0010 Eerst maatregelen vaststellen	Zienswijze	Het wetterskip Fryslân stelt dat de schade deels onherstelbaar zal zijn. Het wetterskip stelt dat eerst een antwoord moet komen op de vraag of en welke maatregelen mogelijk zijn en of het gebied een andere functie kan krijgen of dat gebrek aan doelrealisatie op een andere manier kan worden opgevangen. Het antwoord kan ook zijn dat er geen passende beheersmaatregelen zijn en dat dit reden is voor de minister om instemming te weigeren.
		Antwoord	Ik beoordeel het winningsplan of de nadelige gevolgen zodanig zijn dat de veiligheid van omwonenden in het geding is of als de kans op schade aan gebouwen of infrastructuur groot is. Dit betekent dat niet elk nadelig effect ook een reden is om instemming te weigeren. Dat kan alleen in geval in het belang van veiligheid van omwonenden en bij een grote kans op schade aan bouwwerken of infrastructuur. Hiervan is bij de gaswinning in Oppenhuizen geen sprake. Er zijn geen maatregelen voorzien in het belang van veiligheid van omwonenden of schade aan bouwwerken of infrastructuur. Andere maatregelen, zoals functiebehoud van de grond, is geen grond om instemming te beperken of te weigeren. Wel is Vermilion aansprakelijk voor vergoeden van schade als gevolg haar activiteiten op grond van het burgerlijk recht.

4j	0010 Voorschrift	Zienswijze	Het wetterskip Fryslân stelt dat de oproep aan Vermilion om voortdurend goed contact te houden met het wetterskip over de effecten van bodemdaling op het grondwaterpeil vrijblijvend is, anders dan een voorschrift. Als de minister een voorschrift verbindt aan het instemmingsbesluit, is het gevolg dat het voorschrift in acht moet worden genomen en, zo niet, kan worden gehandhaafd.
		Antwoord	Het spreekt voor zich dat Vermilion voortdurend goed contact moet houden met het wetterskip over de effecten van bodemdaling op het grondwaterpeil. Artikel 36 van de Mbw geeft geen grond om voor te schrijven in een besluit op het winningsplan.
4k	0014 Belangenafweging	Zienswijze	De gemeente Súdwest-Fryslân stelt dat de belangenafweging over de intensivering van de gaswinning in het winningsplan moet worden gemaakt. Dit kan niet worden doorgelegd aan Vermilion, waarbij tevens de te treffen maatregelen onzeker blijven. Daarnaast stelt de gemeente dat cumulatieve effecten te verwachten zijn bij bruggen en viaducten, zoals de brug bij Uitwellingerga en het Aquaduct Prinses Margrietkanaal. Ook dit is niet onderzocht en komt in het besluit onvoldoende terug.
		Antwoord	De belangenafweging over de uitbreiding van de gaswinning is door mij in het besluit op het winningsplan gemaakt. De kans dat schade aan gebouwen en infrastructuur zoals bij de brug bij Uitwellingerga en het Aquaduct Prinses Margrietkanaal ontstaat is onwaarschijnlijk. De bodemdaling als gevolg van de gaswinning Oppenhuizen is beperkt en het seismisch risico van de gaswinning is geclassificeerd in de (laagste) risicocategorie I.
4l	0012, 0014 Schade cumulatie	Zienswijze	De gemeente Súdwest-Fryslân stelt dat er zorgen zijn over de schadeafhandeling in het gebied, als gevolg van cumulatie van effecten. Door deze cumulatie van effecten zal het bijzonder moeilijk zijn voor inwoners om het causaal verband tussen schade en de gaswinning aan te tonen. Dit aspect moet vooraf goed geregeld worden, om te voorkomen dat inwoners bij ontstane schade van het kastje naar de muur worden gestuurd. Indiener geeft aan schade te hebben geleden als gevolg van ontwatering voor de bouw van een tunnel. Achteraf vaststellen wat de oorzaak is van eventuele schade is ingewikkeld.

		Antwoord	Om inwoners die schade hebben door bodembeweging als gevolg van gaswinning te ontzorgen, kunnen zij schademeldingen rechtstreeks indienen bij de Commissie Mijnbouwschade voor een onafhankelijke beoordeling. Dit kan via de website www.commissiemijnbouwschade.nl . De Commissie Mijnbouwschade ontzorgt schademelders door onafhankelijk onderzoek te doen naar de oorzaak en de omvang van de schade. De Commissie Mijnbouwschade brengt daarover advies uit aan zowel de schademelder als de mijnbouwonderneming. Vermilion heeft zich gecommitteerd aan uitvoering van deze adviezen.
4m	0003 Vernatting, schad	Zienswijze	Het gasveld ligt schuin onder het huis van indiener. Hij heeft een nulmeting laten doen, maar is er niet gerust op. Er wordt al gas gewonnen en indiener is bang dat het bij woningen nog natter wordt dan het al is. Ook heeft indiener het idee dat het huis al meer kraakt dan voorheen.
		Antwoord	Er kan sprake zijn van vernatting van de bovenste grondlagen als bodemdaling optreedt en het waterpeil niet verlaagd wordt. Mocht schade aan de woning optreden, dan kan die gemeld worden bij de Commissie Mijnbouwschade. Deze commissie doet onderzoek naar de oorzaak van de schade. Als wordt vastgesteld dat de schade is toe te rekenen aan de gaswinning, dan is Vermilion verantwoordelijk voor het vergoeden van die schade.

4n	0004, 0007, 0008, 0009, 0012 Schade onderschat	Zienswijze	Indiener is bang voor schade aan zijn huis en zijn persoonlijke veiligheid. Er is weinig vertrouwen omdat in Groningen ook gezegd werd dat het mee zou vallen, wat niet bleek te kloppen. De geschiedenis leert dat de inzichten over de diepe ondergrond steeds veranderen en dat wat vandaag vaststaat morgen achterhaald is. In Nederland hebben vrijwel geen mijnbouwactiviteiten plaatsgevonden zonder dat er in meer of mindere mate schade is ontstaan. Daarom moet ernstig rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat door de gaswinningsactiviteiten in Oppenhuizen schade zal ontstaan. Wie garandeert indiener dat de schade wordt vergoed, bijvoorbeeld als Vermilion vertrekt uit Nederland of wordt geliquideerd. De overheid moet die garantie geven. Wordt de staat dan verantwoordelijk? Er is ook kans op neveneffecten zoals geestelijke schade door woningschade, waardevermindering van de woning, niet alleen door scheuren maar ook door de plek van de woning. De ervaringen in de provincie Groningen laten zien dat de gevolgen van gaswinning in het verleden zijn onderschat en dat de gevolgen van die gaswinning in de vorm van aardbevingen en verzakkingen van huizen tot aanzienlijke immateriële en materiële schade kunnen leiden. De ervaringen in Groningen laten ook zien dat de prijs voor die schade bij de huiseigenaren en -huisbewoners wordt gelegd, terwijl de voordelen (financieel gewin) elders liggen. De persoonlijke angst en de vrees voor alweer schade is niet gering. Het ministerie ver weg in Den Haag heeft begrip maar hecht meer aan economisch gewin en leveringscontracten. De menselijke factor is van ondergeschikt belang net als bij Warffum.
		Antwoord	Het winningsplan Oppenhuizen bevat een seismisch risico-analyse (SRA). Daaruit blijkt dat de drie gasvelden in risicocategorie I vallen en dat de kans op schade gering is. TNO-AGE heeft dat bevestigd in haar advies van 20 mei 2024. TNO-AGE kan zich vinden in de beoordeling van Vermilion ten aanzien van de schadeprognose in het geval dat er een aardbeving plaatsvindt. In het geval dat zich toch een aardbeving voordoet, dan verwacht TNO-AGE, afhankelijk van de intensiteit van de beving, de locatie van het epicentrum en de kwetsbaarheid van de gebouwen dat er in het meest ongunstigste geval lichte schade kan optreden. Het gasveld Oppenhuizen is een zogenaamd klein gasveld. Dit type gasveld is niet te vergelijken met het Groningenveld, zowel voor wat betreft de omvang van het gasveld, de mate van bodemdaling en het seismisch risico. Indien toch schade ontstaat, kan die gemeld worden bij de Commissie Mijnbouwschade. Schade waarvan wordt vastgesteld dat deze is veroorzaakt door de gaswinning uit Oppenhuizen, wordt door Vermilion vergoed. Vermilion heeft zich daartoe verplicht. Mocht Vermilion niet in staat zijn te betalen, dan kan een beroep gedaan worden op het Waarborgfonds mijnbouwschade. Gaswinning wordt alleen toegestaan als dat veilig kan. Een economisch belang speelt daarbij geen rol.

4o	0009 zekerheidstelling	Zienswijze	Zou het zo zijn dat het niet mogelijk blijkt om op basis van vrijwilligheid afspraken te maken met de Staat en/of Vermilion over de vergoeding van schade, dan zou alleen met het winningsplan moeten worden ingestemd als in overeenstemming met het bepaalde in artikel 46 Mijnbouwwet voldoende zekerheid is gesteld door Vermilion. Die zekerheid zou wat omvang betreft zodanig dienen te zijn dat zij toereikend is om in een worstcasescenario eenieder die schade lijdt als gevolg van de gaswinning in Oppenhuizen schadeloos kan worden gesteld.
		Antwoord	De Commissie Mijnbouwschade ontzorgt schademelders door onafhankelijk onderzoek te doen naar de oorzaak en de omvang van de schade. De Commissie Mijnbouwschade brengt daarover advies uit aan zowel de schadmelder als de mijnbouwonderneming. Vermilion heeft zich verplicht dit advies op te volgen. Zekerheidstelling is op dit vlak niet nodig.
4p	0009 Waarborgfonds	Zienswijze	In ieder geval zou niet met het Winningsplan moeten worden ingestemd worden voordat het Waarborgfonds mijnbouwschade als bedoeld in artikel 135 Mijnbouwwet een zodanige omvang heeft dat daaruit steeds alle schade zoals bedoeld in artikel 137 Mijnbouwwet zal kunnen worden voldaan.
		Antwoord	Het Waarborgfonds heeft een vangnetfunctie. In het kader van de herziening van de Mijnbouwwet wordt het Waarborgfonds onder de loop genomen. Ik kan daar nog niet op vooruitlopen.
4q	0006	Zienswijze	Indiener wil dat 50% van de omzet wordt overgemaakt naar de stichting waarvan een deel wordt gereserveerd voor toekomstige schades en herstelwerkzaamheden aan woningen, gebouwen en de omgeving. Deze schades kunnen dan sneller worden vergoed en er hoeft minder geld te worden besteed aan schade-experts. De overheid is niet te vertrouwen en gelden worden soms voor iets anders gebruikt. De overheid moet worden veroordeeld om de schade te vergoeden.
		Antwoord	De Commissie mijnbouwschade is in het leven geroepen om via een transparant en betrouwbaar proces een onafhankelijk en deskundig oordeel te kunnen vormen over de gemelde schades rondom de kleine gasvelden. Schade waarvan wordt vastgesteld dat deze is veroorzaakt door de gaswinning wordt door Vermilion vergoed. Vermilion heeft zich daartoe verplicht.

4r	0006 EVRM	Zienswijze	De Grondwet en het EVRM waarborgen het recht op bescherming tegen schadelijke effecten voor de gezondheid en veiligheid van burgers. Het instemmen met het voortzetten van de gaswinning is een schending van dit fundamentele recht.
		Antwoord	Bij gaswinning uit de kleine gasvelden en zo ook bij Oppenhuizen, is het niet aannemelijk dat de gevolgen voor omwonenden van een dermate ernstige omvang zouden kunnen zijn, dat fundamentele rechten worden geschonden.
4s	0011, 0016 Risico's	Zienswijze	De provincie Fryslân en de gemeente De Fryske Marren stellen dat de voordelen van de gaswinning niet opwegen tegen de risico's. Hier zal ook sprake zijn van een zekere acceptatie van risico's. Bij onvrijwillige risico's, zoals permanente schade door bodemdaling door gaswinning en geïnduceerde aardbevingen door gaswinning, zal sprake zijn van risico's die afhankelijk zijn van beslissingen die vanuit een algemeen belang gezien verantwoord zijn, maar waarvan de gevolgen terecht kunnen komen bij een groep burgers.
		Antwoord	Gas zal als transitiebrandstof, de komende jaren noodzakelijk blijven. Op dit moment wordt ruim een derde van het primair energieverbruik van Nederland nog ingevuld door aardgas. Er is op dit moment nog niet voldoende duurzame energie beschikbaar om helemaal te stoppen met het gebruik van aardgas. Stoppen met gaswinning uit kleine velden als Oppenhuizen vergroot de Nederlandse afhankelijkheid van de import van gas van buiten Europa. Ook is de CO ₂ -uitstoot van de winning en transport van gas dat wordt gewonnen uit Nederlandse kleine velden enkele malen lager dan de uitstoot van geïmporteerd aardgas. Ongeacht het uiteengezette belang van gaswinning in Nederland, worden vergunningen voor activiteiten in de diepe ondergrond alleen verleend als dit veilig en verantwoord kan.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Oppenhuizen inhoudelijk te wijzigen.
5			<i>Natuur en milieu</i>

5a	0011, 0015, 0016 Effecten op natuur	Zienswijze	De provincie Fryslân en de gemeente De Fryske Marren stellen dat in het winningsplan wordt aanbevolen om de effecten van de bodemdaling, vernatting van oevers en landelijke delen, met een nog nader te bepalen frequentie te laten beoordelen en monitoren door een ecooloog. In het winningsplan staat dat het gebied een belangrijk leef- en broedgebied is voor verschillende soorten water- en moerasvogels en andere dieren die gebonden zijn aan natte omstandigheden. En dat het creëren van peildynamiek en het creëren van meer plas-dras situaties als maatregelen worden genoemd om het leefgebied van een deel van deze soorten te verbeteren. De minister gaat niet, of slechts ten dele in op de gevolgen voor het leef- en broedgebied van vele vogelsoorten, flora en overige fauna, waarvoor kwaliteits- en verbeterdoelen zijn opgesteld in het Natura 2000-beheerplan Merengebied 2023-2029 (Witte en Zwarte Brekken en het Sneekermeergebied). Er wordt onvoldoende onderbouwd welke effecten de gaswinning en de daarmee samenhangende bodemdaling heeft op de natuur, mede omdat niet wordt ingegaan op de mogelijke nadelige gevolgen voor bijvoorbeeld een ander deel van deze soorten of andere soorten. Indieners verzoeken om met wetenschappelijke gegevens te onderbouwen dat er geen nadelige gevolgen zijn voor de natuur. Ook aan de andere kant van het gasveld ligt een Natura 2000-gebied.
		Antwoord	RoyalHaskoningDHV adviseert Vermilion om de effecten van de bodemdaling, vernatting van oevers en landelijke delen, met een nog nader te bepalen frequentie te laten beoordelen en monitoren door een ecooloog. In het rapport wordt verder gesteld dat het huidige beleid van het wetterskip is om de peilen t.o.v. NAP te handhaven en niet de bodemdaling te laten volgen. In dit geval zal bodemdaling zorgen voor een vernatting die aan de bodemdaling: 0 tot 5 cm voor de Witte en Zwarte Brekken en 0 tot 4 cm voor het Sneekermeergebied. De vernatting is vooral voor oevers en landelijke delen relevant. Voor openwater zal er weinig veranderen. De vernatting van oevers en land zal geleidelijk plaatsvinden over de komende decennia, waardoor de natuur zich geleidelijk aan kan aanpassen. Deze vernatting heeft over het algemeen een neutraal tot positief effect op de natuur. In het besluit op het winningsplan is getoetst wat de effecten van de winning zijn op milieu en natuur. Op basis van onder meer het rapport van RoyalHaskoningDHV en het advies van SodM is geconstateerd dat er geen directe schade aan kwetsbare gebieden is te verwachten of aan flora en fauna. Het is daarom niet nodig om in het besluit op het winningsplan voorschriften op te nemen hierover. Indien blijkt dat er negatieve effecten kunnen optreden, dan dient een passende beoordeling opgesteld te worden en is een vergunning nodig op basis van de Wet natuurbescherming.

5b	0010, 0015 Oppervlaktewater	Zienswijze	Het wetterskip Fryslân stelt dat de winning Oppenhuizen in het veenweidegebied ligt. In het gebied lopen meerdere aangewezen oppervlaktewaterlichamen onder de KRW met elk eigen maatregelen en doelen. Ook liggen Natura 2000-gebieden Witte en Zwarte Brekken en Sneekermeergebied in en vlak bij het wingebied. Het wetterskip stelt dat ministeries verschillende doelen hebben zoals voor natuurherstel en KRW en dat deze winning het behalen van deze doelstellingen in de wielen kan rijden. De watersysteemanalyse in de blauwe omgevingsvisie "Fryslân Klimaatbestendig 2050+" toont immers duidelijk dat het gebied een cruciale rol speelt in het vertragen van de verzilting en de verdroging van de hoge zandgronden. Verzilting is een probleem voor landbouwgrond, maar ook voor de waterkwaliteit en de beschikbaarheid van zoet water. Er is tot nu toe nog geen onderzoek gedaan naar de effecten van bodemdaling door gaswinning op de te behalen doelen uit de KRW. De minister onderbouwt de gevolgen voor het milieu op dit punt onvoldoende. En waarom legt de minister het beleid van provincie, wetterskip en ministerie van I en W terzijde?
		Antwoord	Bodemdaling kan de waterhuishouding beïnvloeden. Door de bodemdaling wordt de hoogte van het waterpeil in absolute zin niet beïnvloed, maar bodemdaling kan wel invloed hebben op het waterpeil in relatieve zin. Dat wil zeggen dat het water hoger komt te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting en daarmee gepaard gaande gevolgen voor natuur en milieu. Het is niet de verwachting dat de additionele maximale 5 cm door de gaswinning tot negatieve effecten zal leiden. Een bodemdaling van maximaal 5 cm in het diepste punt van de bodemdalingsskom zal in de regel niet leiden tot een relatieve verhoging van het waterpeil met 5 cm. Die relatieve verhoging valt lager uit. Door aanpassing van het waterpeil zou verzilting kunnen optreden. Het wetterskip heeft echter aangegeven het waterpeil niet aan te passen. De doelstellingen van de Kaderrichtlijn water (KRW) heeft betrekking op de waterkwaliteit binnen een stroomgebied. Gelet op de diepte van de winning, de bodemdaling van enkele centimeters en het niet in de bodem brengen van chemicaliën ben ik van oordeel dat de gaswinning geen nadelige gevolgen zal hebben voor de doelstellingen van de KRW voor dit gebied.

5c	0010 Veenweide	Zienswijze	Het wetterskip Fryslân stelt dat lopende procedures van mijnbouw in het veenweidegebied 'on hold' moeten worden gezet tot duidelijk is welke nadelige gevolgen mijnbouw heeft. De minister is nog bezig met onderzoek naar de gevolgen van mijnbouw voor het veenweidegebied. Gelet op de onzekerheid over de nadelige gevolgen en aangezien Vermilion onvoldoende informatie in het winningsplan heeft opgenomen en de onzekerheid in de eerste conclusies van de nog lopende onderzoeken die de minister heeft uitgezet, zou het niet verantwoord zijn om in te stemmen met winningen in veenweidegebied.
		Antwoord	Er vindt onderzoek naar mijnbouw in veenweidegebied plaats. Echter dat dit onderzoek nog loopt is geen reden om vergunningverlening 'on hold' te zetten. Op basis van het winningsplan is de kans op negatieve effecten beperkt. Mocht er desondanks uit dit onderzoek gewijzigde inzichten komen waardoor ik het besluit zou moeten aanpassen, dan zal ik dat doen.
5d	0014 Relatie met Water en Bodem sturend	Zienswijze	De gemeente Súdwest-Fryslân stelt dat Nederland aanloopt tegen de grenzen van het water- en bodemsysteem. Dit komt door het intensieve gebruik van water en bodem, en door klimaatverandering. Het is daarom in de ruimtelijke ordening sinds 2022 gangbaar om Water en Bodem Sturend te werken. Zie ook de Kamerbrief d.d. 25 november 2022 met kenmerk IENW/BSK-2022/283041 van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Hierin staat dat het ruimtelijk ordenen van de ondergrond verplicht wordt gesteld voor zowel de Rijksoverheid als gemeenten en provincies. Voor het bevorderen van de regie in de ondergrond ontwikkelen Rijk en gemeenten een gezamenlijk instrument. In eerste instantie gaat het om het ruimtegebruik in de bovenste 500 meter van de ondergrond. Voor de diepe ondergrond brengen rijksoverheid en de provincies samen de toekomstige ontwikkelingen in beeld, zodat ook de diepe ondergrond toekomstbestendig wordt ingericht. Hiermee wordt schade aan natuurlijke bodemschatten zoals grondwatervoorraden voorkomen. In het ontwerp instemmingsbesluit wordt niet duidelijk hoe dit instemmingsbesluit zich verhoudt met de Kamerbrief en het uitgangspunt van Water en Bodem Sturend. Als bodemdaling en lage waterstanden voorkomen moeten worden, kan de gaswinning niet geïntensiveerd worden en kan dit niet op een veilige en verantwoorde manier. Deze intensievere gaswinning is niet meegenomen in de gewenste regie in de ondergrond.
		Antwoord	Aan genoemde Kamerbrief ontleen ik dat afvoeren van water niet zonder meer wordt afgewezen.

5e	0001, 0006, 0007, 0008 Klimaatverandering	Zienswijze	Indiener stelt dat elk nieuw olie- of gasveld bijdraagt aan de klimaatverandering. Er is een enorme achteruitgang in de klimaatambities in dit kabinet. De door de minister gegeven argumentatie waarom nog gas wordt gewonnen gaat voorbij aan de zorgplicht die de staat heeft om de CO ₂ -uitstoot te verlagen, zoals afgesproken in Parijs in 20250. Extra gaswinning leidt tot extra CO ₂ uitstoot, wat weer leidt tot meer broeikasgas en een sterkere opwarming van de aarde. De negatieve gevolgen hiervan (klimaatverandering en verhoging van de zeespiegel) zijn nu ook al in Nederland merkbaar en leiden tot veel extra kosten. Daarom is extra gaswinning geen goed idee. De prijzen voor gas en olie dalen op dit moment. Als we eerst dit gebruiken voordat we zelf uitbreiden kunnen we mondiaal iets doen aan de CO ₂ -uitstoot verlaging. De gaswinning is niet alleen schadelijk voor het milieu maar ook voor de naleving van de internationale klimaatverplichtingen van Nederland.
		Antwoord	De naleving van de klimaatverplichtingen is niet afhankelijk van dit specifieke project. De CO ₂ -uitstoot van de winning en transport van gas dat wordt gewonnen uit Nederlandse kleine velden enkele malen lager dan de uitstoot van geïmporteerd aardgas. Om deze redenen zet het kabinet in op binnenlandse gasproductie uit de kleine gasvelden.
5f	0006 Kaderrichtlijn	Zienswijze	De gaswinning heeft negatieve effecten op het milieu en de volksgezondheid en is in strijd met Europese wetgeving zoals de Kaderrichtlijn Water en de Habitatrichtlijn.
		Antwoord	De effecten van de gaswinning zijn in het winningsplan beschreven. TNO en SodM hebben dat gecontroleerd. Op basis van alle adviezen is beoordeeld dat geen significante nadelige effecten ontstaan.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Oppenhuizen inhoudelijk te wijzigen.
6			<i>Overig</i>

6a	0006, 0011, 0015, 0016 Batendeling	Zienswijze	De decentrale overheden stellen dat een maatschappelijke plus voor de regio nodig is. De decentrale overheden stellen dat de voorgenomen actualisatie van de Mijnbouwwet voor nieuwe gaswinningen een plus voor het gebied beoogt, vanaf het moment van ingaan van de vernieuwde wet. Dat is een mooie ontwikkeling, maar er is sprake van bestaande gaswinningen, waarbij door actualisaties van winningsplannen de bodemdaling verder toeneemt. Voor deze winningen geldt de vernieuwde wet mogelijk niet. Dan is de nieuwe wet mosterd na de maaltijd. De minister gaat voorbij aan deze grond en dat er een onevenredige verdeling is van de opbrengsten. De decentrale overheden stellen dat de Mijnraad adviseert dat de winningsvergunning alleen worden verleend wanneer dit gepaard gaat met het terugsluizen van staatsbaten van deze winning naar het gebied. Indiener 006 wil dat 50% van de omzet wordt overgemaakt naar de stichting waarvan een deel wordt gereserveerd voor startende ondernemers.
		Antwoord	Op 31 maart 2025 zijn een onderzoek met betrekking tot een nationaal generiek toepasbaar herverdeelmiddel voor batendeling en een Kabinetsappreciatie aan de Tweede Kamer gezonden (Kamerstukken II, 2024/25, 32849, nr. 270). De conclusie die het kabinet op basis van het onderzoek trekt is dat het voorgestelde herverdeelmiddel niet toepasbaar is voor de mijnbouwsector, op een manier waarbij echt tot een betere herverdeling van lusten en lasten wordt gekomen. Het kabinet werkt aan een nadere invulling van dit onderwerp.

6b	0001, 0003, 0012, 0014, 0015 Procedures Omgevingswet Mijnbouwwet	Zienswijze	De gemeente Súdwest-Fryslân stelt dat op 24 april 2025 de minister 2 omgevingsvergunningen heeft verleend voor drie diepboringen, de ingebruikname van drie nieuwe putten en de productieverhoging van Oppenhuizen-1. Net als de gemeente in de procedures van deze omgevingsvergunningen heeft aangegeven, is de volgorde van de procedures onjuist. Immers, er zijn al omgevingsvergunningen voor de werkzaamheden afgegeven, terwijl er bij het winningsplan nog een besluit moet worden genomen of de nieuwe gaswinning wel kan. Doordat de omgevingsvergunningen al zijn verleend voor de werkzaamheden die in het winningsplan worden beschreven, is er een inhoudelijk verband tussen de procedures en lijkt de instemming met het winningsplan op voorhand al vast te staan. Dit vindt de gemeente een onjuiste gang van zaken en in strijd met artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht. Ook de andere indieners geven aan dat dit de omgekeerde wereld is. De indruk wordt gewekt dat er al geheime afspraken zijn gemaakt met Vermilion. De winning is al lang beklonken met het behandelend ministerie. Het staat indiener tegen dat er al geboord wordt en dat er al lang vaststaat dat de 2e en 3e veld ook gebruikt gaan worden. De zienswijze tegen het winningsplan is hiermee een onderdeel van een zinloos protocol of procedure. De minister zorgt ook niet voor samenhang en overzicht tussen de verschillende procedures. Informeren en ter inzage leggen gaat via het hoogstnoodzakelijk wettelijke voorgeschreven principe. Voor een complex dossier als dit, wordt dit als onvoldoende ervaren door de inwoners.
		Antwoord	Aanvankelijk was het voornemen om de ontwerpbesluiten op de aanvragen om de omgevingsvergunningen te coördineren met de instemming op het winningsplan. Dit is gelet op de wettelijke termijnen van de omgevingsvergunningen en het feit dat het besluit op het gewijzigde winningsplan op dat moment nog niet kon worden genomen, niet mogelijk gebleken. Voor de activiteit in de diepe ondergrond zijn beide besluiten noodzakelijk. Voorbereidende activiteiten voor de boringen kunnen wel gedaan worden. Maar het boren in de diepe ondergrond zal (als de boring succesvol is) direct leiden tot gaswinning. Dat kan pas nadat instemming is gegeven met het winningsplan voor de gaswinning. Tijdens de openbare informatieavond is toelichting gegeven over het winningsplan en de omgevingsvergunningen en de samenhang daartussen.

6c	0005, 0009, 0012, 0015 Communicatie Vermilion en Inloopbijeenkoms	Zienswijze	Indiener heeft als tip voor Vermilion: Betere communicatie, meer de bewoners betrekken bij de winning, informatie in begrijpelijke taal, bijeenkomst met informatie over een eerste monitoring of over de winning zelf. Periodiek informeren over wat je doet bij iemands achtertuin. Wek niet je eigen weerstand, verras de mensen niet. Het is wel beter dan de vorige informatiebijeenkomst. Dit 2e en 3e veld voelen als een verrassing, omdat het bij het eerste veld nooit is genoemd maar al wel op de omgevingsvergunning is aangevraagd. Voelt als een sluwe zet. Indieners kunnen zich niet aan de indruk onttrekken dat het overleg door Vermilion uitsluitend is gevoerd om een vinkje te kunnen plaatsen bij het vakje 'overleg lokale bevolking'. Als dat inderdaad het geval is, kan naar het oordeel van indieners dat vinkje niet geplaatst worden want serieus inhoudelijk overleg heeft niet plaats gevonden. Indiener geeft aan dat de inloopbijeenkomst, die massaal werd bijgewoond op 21 mei 2025, korte gesprekken opleverden en zeker niet diepgaand. De grafieken en staten waren voor een leek onduidelijk. Sommigen totaal onleesbaar zonder vergrootglas.
		Antwoord	Ik zal de tips doorgeven aan Vermilion. Ik vind het belangrijk dat aan deze tips aandacht wordt besteed en lering wordt getrokken. De genoemde informatieavond is georganiseerd door mijn ministerie om informatie te geven aan eenieder die iets wil weten over de geplande activiteiten. Dat doet het ministerie samen met TNO, SodM en de operator. Vooraf wordt getracht zoveel mogelijk te coördineren welke posters worden opgehangen. Wij nemen de tips mee in het overleg met de genoemde partijen over nog komende informatieavonden.
6d	0012 Veel wordt verzwegen	Zienswijze	De voorlichting krijgt van indiener een dikke onvoldoende. Er wordt veel informatie achtergehouden, zoals over breuklijnen, gasdruk en dat de gaswinning ook onder Sperkhem in Sneek, De Lege Geaen en Uitwellingerga plaatsvindt.
		Antwoord	Alle informatie die noodzakelijk is om te kunnen beoordelen of de gaswinning veilig kan gebeuren, is opgenomen in het winningsplan. Dat wordt gecontroleerd door TNO en SodM. Ook de ligging van het gasveld is in het winningsplan op een kaart te zien. Het gasveld ligt onder een deel van Uitwellingerga en niet onder de andere genoemde plaatsen wijken en streken.

6e	0013 Gezondheid Woon- en leef- klimaat	Zienswijze	Indieners vrezen voor schade aan hun gezondheid en een ernstige inperking van het woon- en leefklimaat ten gevolge van de beoogde gaswinning. Indieners menen dat in het ontwerp instemmingsbesluit onvoldoende rekening is gehouden met de belangen van inwoners en eigenaren van gronden in Oppenhuizen en omgeving.
		Antwoord	Het ingediende winningsplan wordt getoetst aan artikel 36 van de Mijnbouwwet. Andere criteria kunnen niet leiden tot een weigering. Ik benadruk dat gaswinning alleen plaatsvindt als dat veilig kan. Alle effecten die daarop van invloed kunnen zijn worden berekend in het winningsplan en gecontroleerd door TNO en SodM.
6f	0012 Adviezen negeren	Zienswijze	Dat de minister de afwijzende opstelling van provincie Fryslân, de gemeente Súdwest-Fryslân, Wetterskip Fryslân en Dorpsbelang Oppenhuizen-Uitwellingerga naast zich neer legt is ongehoord vindt indiener. Het voelt als een ver van m'n bed show vanuit Den Haag.
		Antwoord	Alle adviezen van de decentrale overheden en andere adviseurs neem ik zeer serieus. Instemming met gaswinning kan alleen als dat veilig gebeurt, hetgeen gecontroleerd wordt door TNO en SodM. Op de andere adviezen, waaronder die van decentrale overheden, ga ik in het besluit op het winningsplan in.
		Conclusie	Bovenstaande onderdelen van de zienswijzen geven geen aanleiding om het ontwerpbesluit met het winningsplan voor de gaswinning Oppenhuizen inhoudelijk te wijzigen.